

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Telefon: (06-1) 443-5573, Telefax: (06-1) 443-5733

BM telefon: 33-104, 33-140, BM telefax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1012- /2012.P.

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri
intézkedés elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a **panaszos törvényes képviselője** által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 288/2012. (VIII. 22.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a bilincs alkalmazása tekintetében a panasznak

helyt adok,

minden más tekintetben azt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (1) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Törvényszéknek címezve (1539 Budapest, Pf.: 632.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez (1027 Budapest, Csalogány u. 47-49.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) A törvényes képviselő
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Egy közösség 2012. március 1-jén továbbította a Panasztestület részére a panaszos és másik három személy 2012. február 23-án, 9 óra 45 perc körüli időben, egy iskolaépületben fogatosított rendőri intézkedés elleni panaszát. A Panasztestület a többi panaszos képviselői által ugyanazon okiratban, azonos tartalommal előterjesztett panaszáról, a jelen ügyről leválasztva, külön eljárás keretében hozta meg állásfoglalásait. A panaszos által előadottak az alábbiak szerint foglalhatóak össze.

A panaszbeadvány szerint a kifogásolt rendőri intézkedésre vélhetően egy korábbi, 2012. február 13-án az iskolaépületben történt incidens szolgáltatott a rendőrség szerint alapot, amelynek fiatalkorú sértettje édesanyja társaságában 2012. február 13-án feljelentés megtétele céljából megjelent a Rendőrsön. A panaszossal és társaival szemben a feljelentés nyomán csoportos garázdaság és személyi szabadság megsértése miatt indult büntetőeljárás.

2012. február 23-án csütörtökön, délelőtt 9 óra 45 perc körül nyolc-tíz rendőr érkezett az iskolaépületbe. Egy rendőr kint maradt az udvaron, egy pedig a bejárati ajtónál várakozott. A többi rendőr a telephelyvezetőt kereste, és négy szemkötőt, egy üres teremben közölték a tanárnővel, hogy a február 13-án történtek miatt négy diákot (a panaszost és társait) szeretnék kihallgatni. A rendőrök megvárták, amíg becsöngetnek, majd elküldték a tanárnőt az előállítandó tanulókért. A panaszosra utoljára, negyedikként került sor, időközben azonban kiderült, hogy a rendőröknél nincs több bilincs. A panaszos nyugodtan, ellenállás nélkül megvárta, míg meghozták a bilincset, majd őt és társait megbilincselve a Rendőrkapitányságra szállították. A panaszbeadvány hangsúlyozza, hogy egyik gyermek sem ellenkezett a rendőri intézkedés során, még a kezüket is önként tartották a bilincselő rendőrnek.

Időközben kiderült, hogy sem a gyerekeknek, sem a szülőknek nem küldtek semmiféle értesítést vagy idézést arról, hogy a gyerekeket kihallgatásra vinnék. Néhány gyerek elfutott az iskolából szólni az érintett szülőknek, akik így tudták meg, hogy gyermekeik a rendőrségen vannak. Közel egy óra telt el úgy, hogy a diákok törvényes képviselő és védő nélkül voltak a rendőrkapitányságon. Amikor a panaszos és társai a kapitányságra értek, levették róluk a bilincset, elvették mindenüket, és fogdába zárták őket.

A panaszbeadvány szerint az intézkedés az Rtv. 13. § (2) bekezdésében rögzített részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségének nem felelt meg, hiszen a rendőrök viselkedése valószínűsíti, hogy a panaszosokkal szemben vélt roma származásuk miatt történt a jogellenes bilincs-használat.

A panaszbeadványban előadottak tartalma alapján a panaszos rendőri intézkedéssel kapcsolatos kifogásai az alábbiakban összegezhetők:

- a panaszos kifogásolta előállításának jogszerűségét;
- a panaszos kifogásolta a bilincs alkalmazásának jogszerűségét;
- a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során a rendőrök megsértették az Rtv. 13. § (2) bekezdésébe foglalt részrehajlás-mentes intézkedés kötelezettségét, hiszen a bilincshasználatra – a panaszbeadvány szerint – a panaszos és társai roma származása miatt került sor;

— a panaszos kifogásolta törvényes képviselője értesítésének elmaradását.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát, amely vizsgálata során megállapította a panaszos személyes szabadsághoz, valamint az emberi méltósághoz való jogának sérelmét az előállítás aránytalansága miatt, illetve a bilincs alkalmazásával összefüggésben a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről 2012. február 23-án a Rendőrkapitányság által kiállított igazolás;
- az előállítás végrehajtásáról illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2012. február 23-án, a Rendőrkapitányságon készült jelentés;
- a panaszos 2012. február 23-án, a Rendőrkapitányságon tett nyilatkozata, valamint az előállítás végrehajtásáról illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- a letéti tárgyakról 2012. február 23-án felvett jegyzőkönyv;
- a panaszos 2012. február 23-án tett nyilatkozata tájékoztatásáról és élelmezéséről;
- a panaszos és társai 2012. február 29-én kelt panaszbeadványa, a hozzá tartozó kíséreléssel;
- K. A. és V. E. A., az Iskola tanárainak 2012. február 29-én kelt nyilatkozatai;
- a panaszos törvényes képviselője által megküldött, 2012. április 2-én kelt panaszkiegészítés;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének 2012. április 2-án kelt, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője részére címzett levele;
- http://petofiutca.blog.hu/2012/02/25/nem_igazolja_a_rendoroket_a_biztonsagi_kamera_1 és a <http://www.youtube.com/watch?v=4GGtGycvUeg> linken elérhető videofelvétel.

A panaszos által konkrétan előadott kifogások kapcsán lefolytatott vizsgálat alapján az alábbiakat állapítottam meg.

1. A panaszos kifogásolta előállításának jogszerűségét.

A panasz ezen részének vizsgálata az alábbi jogszabályok alapján történt:

Rtv. 15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

33. § (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 175. § (1) Aki mást személyi szabadságától megfoszt, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) A büntetés az (1) bekezdés esetén egy évtől öt évig, a (2) bekezdés esetén öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt
e) a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el.

271. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb

bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan,

b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva követik el.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint 2012. február 13-án, az iskola épületében történtek alapján V. B. feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen. Az elkövetők cselekménye alkalmas volt a Btk. 175. § (1) bekezdésébe ütköző és (3) bekezdés I. fordulata szerint minősülő – 18. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett személyi szabadság megsértése – büntettének, valamint a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő – csoportosan elkövetett garázdaság – büntettének megállapítására. A nyomozás során sor került a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyek – köztük a panaszos – személyazonosságának megállapítására.

A panaszos és társai előállítására tehát bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt került sor, amelyre az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja kellő jogalapot biztosított.

Tekintettel arra, hogy az Rtv. fent idézett rendelkezése az intézkedő rendőr számára mérlegelési lehetőséget biztosít annak eldöntésére, hogy szükség van-e a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítására, így vizsgálni kell, az intézkedés megfelelt-e az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelményének.

A bűncselekmények elkövetésével gyanúsítható személyek előállítását minden esetben gondos mérlegelés előzi meg, melynek során a büntetőeljárás sikeres és gyors lefolytatását, a bizonyítékok lehető legteljesebb körben történő beszerzésének a követelményét, valamint a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyek jogainak a lehető legkisebb fokú sérelmét mérlegelik.

Jelen ügyben a tettetársak egymás közötti összebeszélésének, az esetleges tanúk befolyásolásának a veszélye miatt döntött a rendőrség parancsnoka az előállítás mellett. A feljelentés és az előállítás között azért telt el 10 nap, mert ennyi időre volt szükség a hatáskör tárgyában hozott döntéshez, amely nélkül nem lehetett volna a nyomozást törvényesen lefolytatni. Az, hogy az előállított személyek tudtak-e a feljelentésről, a döntés meghozatalában nem játszott szerepet, hiszen ha a gyanúsítottak tudnak is a feljelentés tényéről, azt nem tudhatják, hogy pontosan milyen történeti tényállás miatt és kik ellen folyik az eljárás, illetve, hogy a kihallgatáson pontosan milyen kérdésekre kell majd választ adniuk. Az első kihallgatáson a gyanúsítottak lényegesen pontosabb információk birtokába kerülnek, így csoportos elkövetés esetén mindenképpen célszerűbb a kihallgatásokat egyidejűleg lefolytatni. Az előállítás helyének pedig azért az iskola lett kiválasztva, mert csak így volt biztosítható, hogy egyidejűleg a panaszos és társai megtalálhatóak legyenek.

Tekintettel a fentiekre, a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor, és megfelelt az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelményének, így az e körben előadott kifogást **elutasítom**.

2. A panaszos kifogásolta a bilincs alkalmazásának jogszerűségét.

A bilincsalkalmazás jogszerűségének vizsgálata az alábbi jogszabályok alapján történt:

Rtv. 16. § (1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. § (1) Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

41. § (1) Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

Az előállítás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben 9 óra 50 perctől 10 óra 10 percig alkalmaztak bilincset, az Rtv. 48. § c) pontja alapján, tehát szökés megakadályozása érdekében.

A Rendőrkapitányság vezetőjének 05040-2062/1/2012.ált. számú átirata szerint a panaszost és társait előállító csoport 10 főből állt, tekintettel arra, hogy egy 4 fős csoport szállításához minimum 8 fő rendőrrre van szükség. Az intézkedésről rendelkezésre álló, az iskola épületében készült videofelvétel tanúsága szerint a panaszos részéről az intézkedéssel szemben ellenállás nem figyelhető meg, a felvételen szereplő személyek mozgása nyugodt. A felvételen látható, hogy a panaszos és a rendőrök beszélgetnek, majd a panaszos a bilincseléshez önként nyújtja kezét a rendőrök felé.

A település adottságait is figyelembe véve, illetve a panaszos nemére és életkorára tekintettel, azzal, hogy a szokásosnál nagyobb rendőri létszámmal történt az intézkedés, megfelelően felkészültek a rendőrök arra, hogy esetleg rövid idő alatt nagyobb csoportosulás alakul ki az intézkedés helyszínén, így akadályozva őket munkájukban. A rendelkezésre álló adatok alapján azonban az intézkedés alatt, annak környékén illetően csoportosulás nem alakult ki. A bilincs alkalmazására akkor lett volna lehetőség, ha – a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának megfelelően – a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre, vagy

annak sikere eleve kilátástalan lett volna. Jelen esetben azonban erre utaló információk nem állnak rendelkezésre, sőt, a rendőri jelentések rögzítik, hogy *„egyéb kényszerítő eszköz alkalmazása nem volt szükséges.”*

Tekintettel a fentiekre, az intézkedő rendőrök megfelelő módon felkészültek a rendőri intézkedés során fellépő esetleges váratlan helyzetekre, azonban a bilincs alkalmazása szükségtelen volt, a panasznak **helyt adok.**

3. A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során a rendőrök megsértették az Rtv. 13. § (2) bekezdésébe foglalt részleghajlás-mentes intézkedés kötelezettségét, hiszen a bilincshasználatra – a panaszbeadvány szerint – a panaszos és társai roma származása miatt került sor.

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerint *„a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”*

A Rendőrkapitányság vezetője 05040-2062/1/2012.ált. számú átiratában rögzítette, hogy kényszerítő eszköz alkalmazására az Rtv. 48. § c) pont alapján került sor. Az intézkedést a rendőrök kultúrátlan hajtották végre, megalázó, származásra utaló kijelentéseket nem tettek. Hozzáteszi még a kapitányságvezető úr, hogy a panaszos és társai származását egyébként sem ismerik.

Tekintettel arra, hogy az átirat egyértelműen cáfolta a panaszos állítását, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem állapítható meg. A panaszt e tekintetben **elutasítom.**

4. A panaszos kifogásolta törvényes képviselője értesítésének elmaradását.

A fogvatartott hozzátartozója értesítésének kötelezettségét az Rtv. 18. § (1) bekezdése tartalmazza, amely kimondja, hogy *„a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.”*

A panaszos sérelmezte, hogy az ő és társai szüleit a rendőrök nem értesítették az előállításról. Az érintett szülők gyermekeik előállításáról úgy szereztek tudomást, hogy néhány gyermek elfutott az iskolából szólni nekik a történekről.

A panaszbeadvány tartalmával ellentétben, az előállítás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés rögzíti a panaszos törvényes képviselőjének nevét, lakcímét, illetve, hogy a kiértesítése megtörtént. A Rendőrkapitányság vezetője 05040-2062/1/2012.ált. számú átiratában pedig leírta, hogy a panaszos és társai törvényes képviselőit értesítették, és szolgálati gépkocsival képviselői joguk gyakorlása érdekében a rendőrkapitányság épületébe beszállították őket. A fentieket alátámasztja a rendőrkapitányságon kiállított igazolás is, melyen szerepel, hogy a panaszos törvényes képviselőjének kiértesítése 2012. február 23-án 10 óra 20 perckor megtörtént. Az igazolást a panaszos aláírásával is ellátta.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos törvényes képviselőjének értesítése megtörtént, így a panaszt e tekintetben **elutasítom.**

III.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megállapította a panaszos emberi méltóságához, valamint a személyes szabadsághoz való jogának sérelmét.

A Panasztestület állásfoglalásában kitért az előállítás időtartamáról szóló igazoláson szereplő, elbocsátás időpontja helyességének vizsgálatára. A Fővárosi Bíróság következetes joggyakorlata alapján¹ azonban, a közigazgatási eljárás során az országos rendőrfőkapitánynak csak az a kötelessége, hogy a panaszban rögzítetteket vizsgálja, és ebben a körben jogszabályi hivatkozással alátámasztottan érdemben állást foglaljon. Tekintettel arra, hogy a panaszos törvényes képviselője a dokumentációval kapcsolatban panaszt nem adott elő, csupán megállapítást tett a Rendőrkapitányságról való távozásukat illetően, a rendelkező részben ezen pont vizsgálatát mellőztem.

A határozat II. részében részletesen kifejtett indokok alapján a Panasztestület megállapításaival **2., 3., és 4.** számokon jelzett kifogások tekintetében egyetértek, az **1.** számon jelzett kifogás tekintetében pedig eltérő álláspontomat (jogszabállyal alátámasztott részletes indokolással együtt) fentebb kifejtettem.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk, IV. cikk, XV. cikk (2) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, valamint a 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) a) pontja és (2) bekezdése, valamint a 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) bekezdés, 16. § (1) bekezdés, 18. § (1) bekezdés, 33. § (2) b) pont, 48. §, 92. § (1) bekezdés, 93. § /A (6) (7) és (9) bekezdései;
- Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 39. § (1) bekezdés, 41. § (1) bekezdés;
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 175. § (1) bekezdés és (3) bekezdés e) pont, 271. § (1) és (2) bekezdések.

Budapest, 2012. október „ „

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány

¹ Lásd például Föv.B.20.K.33.505/2010/6. számú ítélete